

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра богослов'я

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моральне богослов'я

Освітньо-професійна програма «Богослов'я»

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри богослов'я,
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Моральне богослов'я
Викладач (-і)	П'яста Руслан Михайлович – доктор філософії (кандидат наук) з богослов'я, доцент кафедри богослов'я
Контактний телефон викладача	0976179448
Е-mail викладача	pyasta.r@ifaz.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки 2.1 Блок обов'язкових дисциплін
Обсяг дисципліни	180 год., 6 кредитів ECTS. 60 лекцій, 30 практичних, 5 індивідуальна робота з студентами, 85 самостійна робота студентів
Посилання на сайт дистанційного навчання	ifaz.edu.ua/novyny/967-sylabusy-kb-bak.html
Консультації	За розкладом індивідуальних занять і консультацій науково-педагогічних працівників кафедри богослов'я
2. Анотація до курсу	
Моральне богослов'я – дисципліна, яка формує богословський світогляд, ідентичність студента та систематизує знання про християнську мораль. Через роздуми, які керуються світлом розуму та Божим об'явленням, моральне богослов'я окреслює та обґрунтовує основні та загальні закони християнської поведінки чи християнського життя, тому його дуже часто називають фундаментальним Моральним богослов'ям. Моральне богослов'я займається вивченням людських вчинків, ставлення людини до себе та інших. Ці вчинки цікавлять Моральне богослов'я зі сторони їх моральної вартості, в розумінні певної направленості людського життя у світлі остаточної мети. Вчинками людини в аспекті їх моральної вартості займаються дві наукові дисципліни: 1. Етика, що спирається на знання здобутих шляхом природного та розумового пізнання; 2. Моральне богослов'я, яке базується на засадах і принципах взятих з Божого Об'явлення і які розпізнаються через віру Навчальний курс “Моральне богослов'я” читається в богословських навчальних закладах для студентів, які здобувають ступінь бакалавра богослов'я. Моральне богослов'я систематичний курс, який включає в себе розділи та фахові знання з Святого Письма, патрології, документів Церкви, канонічного права і це складає його міжпредметну основу.	
3. Мета та завдання курсу	
<i>Мета викладання</i> дисципліни «Моральне богослов'я» є формування уявлень про християнську етику, походження моральних законів та їх застосування за різних умов життя і діяльності людини.. <i>Завдання курсу:</i> є знайти відповідний метод, який забезпечував би існування внутрішнього не суперечного переконання та змоги відчитати знаки часу у Божому об'явленні. І це полягає у виконанні двох наступних логічних моментів: 1. слід уточнити відповідні універсальні поняття, які є необхідними для розуміння морального досвіду кожної людини. Ідеться про аналіз людського вчинку, свободи, провини та невинності, сумління, закону та чесноти. 2. полягає в уточненні особливих понять, що належать до традиції християнської моралі: заповідь. Божий закон, гріх, навернення, милосердя та наслідування Христа. Моральне богослов'я має показати, яким чином ці особливі християнські поняття поєднуються з універсальними поняттями. На прикладі потрібно показати як заповідь Божа є присутня у голосі сумління, що є досвідом усіх людей. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні <i>знати</i>: ➤ основні етапи розвитку морального богослов'я; ➤ загальні відомості про моральне богослов'я; ➤ умови, які визначають моральну діяльність людини; ➤ особливості походження природного морального закону; ➤ спільні та відмінні ознаки старозавітного і новозавітного моральних законів;	

- обов'язки і чесноти християнина у ставленні до Бога, ближнього і себе самого;
- принципи утвердження християнської доброчинності в житті людини;
- специфіку життєдіяльності християнина в суспільстві
- джерела морального богослов'я, що лягли в основу морально-етичного вчення Церкви;

вміти:

- правильно будувати життя в умовах свідомості та свободи;
- розвивати силу волі від формальної до ідеальної;
- коригувати прояви своєї совісті;
- застосувати в повсякденній діяльності Євангельський моральний закон;
- давати належну моральну оцінку своїм діям;
- морально удосконалюватися за взірцем земного життя Ісуса Христа;
- належно проявляти ознаки зовнішнього та внутрішнього Богошанування;
- спонукати себе до сумлінного виконання своїх суспільних обов'язків.

4. Програмні компетентності

У результаті вивчення дисципліни студент повинен отримати наступні **програмні компетентності**:

інтегральні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я.

загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК-5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних

Джерел;

ЗК-8 Здатність працювати автономно

фахові компетентності:

ФК-1 Здатність критично усвідомлювати історичну, культурну та соціальну значущість богословських традицій;

ФК-2 Здатність здійснювати аналіз текстів Святого Письма, священних текстів та богословської літератури із застосуванням методів богослов'я та інших наук;

ФК-4 Здатність аналізувати й характеризувати усталені та нові богословські традиції, богослужбові та релігійно-правові практики;

ФК-5 Здатність осмислювати актуальні проблеми в галузі богослов'я та визначати шляхи їх розв'язання;

ФК-6 Здатність критично усвідомлювати безперервність процесу богословських студій;

ФК-7 Здатність розуміти сукупність методів і проблем в різних галузях богословських досліджень;

ФК-8 Здатність до письмового та усного викладу богословських суджень;

ФК-13 Здатність проводити консультативну і експертно-аналітичну діяльність в галузі богослов'я;

5. Програмні результати навчання

ПРН-3 Набути навичок осмислення богословських питань у контексті викликів сучасності;
ПРН-6 Мати концептуальні знання гуманітарних та соціальних наук, необхідні для критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері богослов'я;
ПРН-10 Аналізувати першоджерела та наукові праці, визначальні для оформлення богословських традицій;
ПРН-11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів;
ПРН-13 Пояснювати основи, принципи і методи богослов'я та застосовувати їх у практичній діяльності;
ПРН-14 Вміти презентувати богословську думку в межах представницької і посередницької діяльності;
ПРН-15 Вміти звершувати та/або співзвершувати богослужіння, таїнства, молитви, обряди (відповідно до конфесійних особливостей), провадити професійну позабогослужбову діяльність;
ПРН-17 Продемонструвати розуміння «богослов'я» як освітньої, наукової та практичної дисципліни в історичному і сучасному контексті;
ПРН-20 Визначати взаємозв'язки між різними богословськими дисциплінами та застосовувати набуті знання і вміння у процесі формулювання способів вирішення богословських питань.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин – 180
лекції	60
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
індивідуальна робота	5
самостійна робота	85

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальності	Курс навчання (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
6, 7	041.Богословя	3, 4	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання на сам. роб. студ.: Кількість год	Вага оцінки	Термін викон.
1 Моральне Богослов'я як наука	Лекція 2 год.	1. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 2. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000. 3. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997. (Перша частина: Основна мораль) 4. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999.	2 год. 1. Поняття про моральне Богослов'я 2. Визначення морального богослов'я та його джерела 3. Завдання морального Богослов'я	1 б	1 тиждень
2. Відношення та зв'язок морального богослов'я з іншими спорідненими науками	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 2. Іван Павло II, Енцикліка «Сяйво Істини» – «Veritatis splendor», http://catholicnews.org.ua/enciklika-ivana-pavla-ii-veritatis-splendor-syayvo-istini . 3. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 4. Шенборн К. Іти за Ісусом щодня. Заохочення до поглиблення віри. – Київ: Кайрос, 2006 1. Обер Ж. М.,	3 год.	1 б 2 б.	1 тиждень

3. Історія Морального Богослов'я	Лекція 2 год.	Моральне богослов'я. – Львів: Стрім, 1997. 2. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 3. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 4. Шостек А. Бесіди з етики / Пер. з польс. С. Рудович. – Львів: Свічадо, 1999.	3 год. Таблиця № 1	2 б.	1 тижде нь
4. Етика Святого Письма: Старий Завіт	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 2. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 3. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 9. Häring B. Liberi e fedeli in Cristo. Teologia morale per preti e laici – 1-2. Torino: Paoline, 1987	3 год. 1.Основні етичні вимоги Старого Завіту 2.Етична вимога декалогу 3.Етична вимога повідомлення про "сотворення" Таблиця № 2	1 б. 2 б.	1 тижде нь
5. Етика Святого Письма: Новий Завіт	Лекція 2 год	1. Барщевський Т. Блаженства – добра новина/ Т. Барщевський. – Львів: ЛБА, 1999. 2. Барщевський Т. Євангельські притчі / Т. Барщевський. – Львів: ЛБА, 2002. 3. Лужицький Л. Християнська етика / Л. Лужицький . – Мюнхен, 1948.	3 год. 1.Основні етичні вимоги Нового Завіту 2.Етика Ісуса Христа: Навернення. Подвійна заповідь любові 3.Етика Ісуса Христа: Наслідування Христа. Життя у Христі 4.Етика ап. Павла: багатовимірність соціальної відповідальності	2 б.	1 тижде нь

6. Поняття про джерело моральності людської особи	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 2. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 3. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000. 4. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 5. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль)	3 год. 1. Визначення людської особи 2. Джерела моральності 3. Категорія вчинків людини	1 б. 2 б.	1 тижде нь
7. Моральність людських актів	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 2. Ранер Карл, Форгрімлер Герберт. Короткий теологічний словник. Львів 1996. 3. Шенборн К. Іти за Ісусом щодня. Заохочення до поглиблення віри. – Київ: Кайрос, 2006. 4. Häring B. Liberi e fedeli in Cristo. Teologia morale per preti e laici – 1-2. Torino: Paoline, 1987. 5. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999.	3 год. 1.Вміння аналізувати власну поведінку (вчинки, вибір) та поведінку інших людей з точки зору християнських цінностей та чеснот 2.Вміння визначати причини, сутність, наслідки конкретних життєвих проблем у світлі християнського віровчення	1 б. 2 б.	1 тижде нь
8. Свобода та свідомість як передумови моральності	Лекція 2 год. Семінар заняття 2 год.	1. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовква: Місіонер, 2002. 2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 3. Обер Ж. М.,	5 год. 1.Чинники які визначають моральність вчинку 2.Християнське розуміння свободи 3.Границі свободи 4.Чинники зменшення	1 б. 2 б.	1 тижде нь

		Моральне богослов'я. – Львів: Стрім, 1997. 4. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 5. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999	свободи та моральної відповідальності 5. Моральна свідомість		
9. Закон як об'єктивна норма моральності	Лекція 2 год.	1. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 2. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 3. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000. 4. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 5. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997. (Перша частина: Основна мораль)	5 год. 1. Значення закону 2. Типи закону 3. Поняття морального закону та моральної норми	1 б.	2 тижні
10. Свіість як суб'єктивна норма моральності	Лекція 2 год.	1. Häring B. Liberi e fedeli in Cristo. Teologia morale per preti e laici – 1-2. Torino: Paoline, 1987. 2. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999 3. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997. (Перша частина: Основна мораль) 4. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.	3 год. 1. Поняття совісті 2. Види совісті 3. Навчання Церкви щодо необхідності слідувати за голосом совісті та формувати її на основі об'єктивних критеріїв добра	1 б.	1 тижде нь

11. Поняття гріха	Лекція 4 год.	1. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 2. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 3. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовква: Місіонер, 2002. 4. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль)	4 год. 1. Погляд на генезу гріха 2. Причини гріхів 3. Богословське розрізнення гріхів 4. Класифікація гріхів. Навернення	1 б.	1 тижде нь
12. Християнське вчення про чесноти	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 2. Іван Павло II, Енцикліка «Сяйво Істини» – «Veritatis splendor», http://catholicnews.org.ua/enciklika-ivana-pavla-ii-veritatis-splendor-syaivo-istini . 3. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 4. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 5. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000.	5 год. 1. Головні види моральних обов'язків і чеснот. 2. Богошанування та його види. 3. Внутрішнє Богошанування і чесноти, які його виражають.	1 б. 3 б	2 тижні
13. Чеснота набута і влита; зріст і послаблення (чи втрата) чеснот	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовква: Місіонер, 2002. 2. Катехизм УГКЦ, Христос – Наша Пасха, Львів: Свічадо, 2011. 3. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів:	4 год. \	1 б. 3 б.	2 тижні

		Стрім, 1996. 4. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 5. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.			
14. Розрізнення чеснот: богословські, інтелектуальні та моральні	Лекція 4 год. Семінар заняття 2	1. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 2. Катехизм УГКЦ, Христос – Наша Пасха, Львів: Свічадо, 2011. 3. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 4. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 5. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000.	4 год. 1. Які чесноти є богословськими? 2. Чесноти інтелектуальні? 3. Моральні чесноти та значення їх?	1 б. 3 б	2 тижні
15. Віра – основа християнського життя	Лекція 4 год. Семінар заняття 2	1. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 2. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовква: Місіонер, 2002. 3. Катехизм УГКЦ, Христос – Наша Пасха, Львів: Свічадо, 2011 4. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 5. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.	4 год. 1. Поняття про віру. 2. Основи віри та умови її укріплення. 3. Гріхи проти віри	. 1 б. 3 б.	1 тижде нь

16. Чеснота надії – сила християнського життя	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовква: Місіонер, 2002. 2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2004. 3. Обер Ж. М., Моральне богослов'я. – Львів: Стрім, 1997. 4. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.	3 год. 1.Поняття про християнську надію та її властивості. 2. Гріхи проти надії.	1 б. 2 б	1 тижде нь
17. Чеснота Любові – зміст християнського життя	Лекція 4 год. Семінар заняття 2 год.	1. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 2. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. 3. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000. 4. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 5. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 6. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.	4 год. 1.Біблійне значення любові 2.Прикмети любові Бога 3. Гріхи проти любові до Бога 4. Гріхи проти любові себе самого 5. Гріхи проти любові ближнього	. 1 б. 2 б.	2 тижні
18. Моральні чесноти	Лекція 4 год. Семінар заняття 2 год	1. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовкла: Місіонер, 2002. 2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршій курії. – Львів: УКУ, 2000	4 год. 1. Поняття моральні чесноти 2. Чеснота мудрості 3. Чеснота справедливості 4.Чеснота мужності 5. Чеснота поміркованості	1 б. 2 б.	2 тижні

		3. Шенборн К. Іти за Ісусом щодня. Заохочення до поглиблення віри. – Київ: Кайрос, 2006. 4. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999.		.	
19. Чеснота релігії	Лекція 2 год.	1. Обер. Ж.-М. Моральне богослов'я. – Львів: Стрім, 1997. 2. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996. 3. Ранер Карл, Форгрімлер Герберт. Короткий теологічний словник. Львів 1996. 4. Шенборн К. Іти за Ісусом щодня. Заохочення до поглиблення віри. – Київ: Кайрос, 2006. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996.	4 год. 1. Природа релігії 2. Вчинки чесноти релігії	1 б.	1 тижде нь
20. Життя у правді (правдиве життя) як основоположна вимога покликання людини (християнина)	Лекція 2 год. Семінар заняття 2	1. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 2. Іван Павло II, Енцикліка «Сяйво Істини» – «Veritatis splendor», http://catholicnews.org.ua/enciklika-ivana-pavla-ii-veritatis-splendor-syayvo-istini. 3. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 4. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999.	3 год. 1. Істина та правда у Святому Письмі 2. Розуміння істини в грецькій філософії	1 б. 2 б.	1 тижде нь

21. Брехня	Лекція 2 год	1. Катехизм Католицької Церкви / Синод УГКЦ. – Жовкля: Місіонер, 2002. 2. Життя у Христі. Моральна катехиза / Комісія у справах катехизації при патріаршік курії: - Львів: УКУ, 2004. 3. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 4. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 5. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.	3 год.	1 б.	1 тижде нь
22. Добре ім'я	Лекція 2 год.	1. Обер Ж. М., Моральне богослов'я. – Львів: Стрім, 1997 2. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996, 3. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль). 4. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 5. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002.	3 год	1 б.	1 тижде нь
23. Обов'язок збереження таємниці	Лекція 2 год. Семінар заняття 2 год	1. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 2. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002. 3. Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006.	3 год.	1 б. 2 б.	1 тижде нь

		4. Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. – Снятин: Прут, 2000. 5. Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). – Львів: Стрім, 1996. 6. Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль) 7. Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.			
24. Авторитет та послух у службі блага спільноти та спасіння людини	Лекція 4 год. Семінар заняття 2.	1. Шиманский Г. Нравственное богословие, Киев, 2010. 2. Häring B. Liberi e fedeli in Cristo. Teologia morale per preti e laici – 1-2. Torino: Paoline, 1987. 3. Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999. 4. Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004. 5. Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002.	4 год. 1.Обов'язок відповідального послуху. 2.Біблійне розуміння послуху. 3.Послух в Церкві 4. Авторитет як служіння. 5. Обґрунтування та функції авторитету.	1 б. 2 б.	2 тижні
Всього лекцій			60 год	25 б.	
Всього семінарів			30 год	25 б.	
Тести			1 год.	20 б.	
Екзамен			1 год	30 б.	
Все разом			180 год.= 60+30+5+85		

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 25 балів відводиться на роботу під час лекційних занять, на семінарських заняттях та самостійна робота студентів (максимум 25 бали), написання контрольної роботи (максимум 20 балів), або тести – максимум 20 балів. «Решта» 30 балів – це зданий екзамен на основі, передусім, лекційних занять, таблиць, тощо.

Вимоги до письмової роботи	Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – уміщується глосарій, Окремі завдання із пропонуваного потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань-тестів пропонуються також одне запитання на мислення розлоге.
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати вміння аналізувати проблематику, пропонувати шляхи вирішення, умінню проводити дискусії на актуальні теми з морального богослов'я, займати чітку християнську позицію
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (екзамену) студент мусить захистити тему з обраної теми на відмінну/добру/задовільну оцінку – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за колоквиум – мінімум 5 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 5 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.

8. Політика курсу

Політика курсу «Моральне богослов'я» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквиум у письмовій формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування), недоброрядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

9. Рекомендована література

Основна:

- Бойко І. Основи християнської моралі, Конспект лекцій, Львів: УКУ, 2006.
- Венедикт XVI, Енцикліка «Спасенні надією» - «Spes salvi» // <https://kmc.media/2017/06/22/spe-salvi-spasenni-nadiyeyu.html>.
- Гільдебранд Д. Етика. Львів: УКУ, 2002 // <http://christian-psychology.org.ua/psy-individ/4565-etika-dtrh-fon-gldebrand.html>.
- Життя у Христі. Моральна катехиза. Видавництво УКУ. Львів 2004.
- Іван Павло II, Енцикліка «Сяйво Істини» – «Veritatis splendor» // <http://catholicnews.org.ua/enciklika-ivana-pavla-ii-veritatis-splendor-syayvo-istini>.
- Катехизм Католицької Церкви. Місіонер. Жовква 2002 // <https://familychristianblog.files.wordpress.com/2017/03/kkc-v1-2-2.pdf>.
- Катехизм УГКЦ, Христос – Наша Пасха, Львів: Свічадо, 2011 // http://pcc.ugcc.org.ua/wp-content/uploads/2013/02/Catechism-UGCC_2012.pdf.
- Обер Жан-Марі, Моральне богослов'я, Друге (виправлене) видання. Львів 1997.(Перша частина: Основна мораль)
- Принципи морального життя. Перек. Андрія Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1996.
- Häring B. Liberi e fedeli in Cristo. Teologia morale per preti e laici – 1-2. Torino: Paoline, 1987.
- Peschke K. Etica cristiana. Fondazione della Teologia morale I, Roma: Urbaniana, 1999.

Додаткова:

- Барщевський Т. Блаженства – добра новина/ Т. Барщевський. – Львів: ЛБА, 1999.
- Барщевський Т. Євангельські притчі / Т. Барщевський. – Львів: ЛБА, 2002.
- Біблія та мораль / Біблійні корені дій християнина. – Львів: Свічадо, 2012.
- Бендик М. Християнська етика / М. Бендик, І. Гнатів, О. Огірко. Львів: Свічадо, 1997.
- Іван Павло II, Енцикліка «Віра і розум» - «Fides et ratio» // <http://dds.edu.ua/ua/articles/2/duhovna-svitlytsa/rik-viry-2012-2013/1115-fides-et-ratio.html>.

Малахов В. А. Етика. Курс лекцій: навч. посіб. / В. А. Малахов — 3-ге вид. — К.: Либідь, 2001 // https://www.studmed.ru/view/malahov-va-etika_b2afdd1d286.html.

Марусяк М. Моральне богослов'я. Навчальний посібник для духовних навчальних закладів. Снятин: Прут, 2000.

Моральне Богослов'я Католицької Церкви. Том 1 (пер. з фр. Володимира Стернюка). — Львів: Стрім, 1996.

Прохорович Ф. Філософські Твори. - Київ, 1980.

Ранер Карл, Форгрімлер Герберт. Короткий теологічний словник. Львів 1996.

Шенборн К. Іти за Ісусом щодня. Заохочення до поглиблення віри. — Київ: Кайрос, 2006.

Шнакенбург Рудольф. Етичне послання Нового завіту / Пер. з нім. — К.: Дух і літера, 2005.

Францк, Енцикліка «Світло віри» - «Lumen Fidei» // <https://www.kyrios.org.ua/literature/books/9893-lumen-fidei.html>.

Nowosada Sł. Teologia moralna // <https://akademikatolicka.pl/wp-content/uploads/2015/02/TEOLOGIA-MORALNA-FUNDAMENTALNA-skrypt.pdf>.

Ślipko T. Postulaty stawianie teologii moralnej // <https://core.ac.uk/download/pdf/299330558.pdf>.

Smoenski S. Teologia moralna powołania chrześcijańskiego // <https://core.ac.uk/download/pdf/299330733.pdf>.

Wodka A. Bernhard Häring CSsR — ojciec (po)soborowej teologii moralnej? // <http://bc.upjp2.edu.pl/Content/5032/A.Wodka%20book%20rep.pdf>.

П'яста Руслан Михайлович,
кандидат наук з богослов'я, доцент
кафедри богослов'я